

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 34.

Dreschdeenâ, tanni 20. August (1. September).

1869.

Latweeschu Awises libds ar fawem peeltikumeem massa 1 rubuli fudr. par gaddu. Stas us fawu waardu apstellers 24 eksemplarus wehl weenu dabubs flabt parwelts. Zuapstelle: **Zelgawâ** Latw. awischu naamâ pee **Zanischewski**; — **Rihgâ** pee **Daniel Minus**, teäteru un wehwera eelas fuhri, pee fw. **Jahna** bahizâs jaunata mahzitaja **Mueler** un pee **Dr. Buchholz**, leelâ **Aleksander**, celâ Nr. 18. — **Wiffi** mahzitaji, floblmeiteeri, pagasta walbitaji, sreibweri un zitti' tautas draugi teef luhgti, lai lassitajeem avgabba to awistleshanu. — Redaktora adresse irr: „Pastor **Bierhoff**, Schleß pr. **Riga**.“

Rahditajs: **Sinna**, **Daschadas sinnas**, **Kwitante**, **Diwpadfmitajs dehs**, **Trihs behgli**, **Deewabijigs kaufmannis**, **Wtsjaunafabs sinnas**, **Naudas tirus**, **Sabbikas** un **pretschu tirus**, **Sluddinaschanas**.

S i n n a.

Zeen **Latw. draugu beedribas lohzecki** teef luhgti, laj **10. Septemberi** no rihta pußsten desmitds **Zelgawâ**, **Steffenbagen** kunga naamâ (museimâ) fanahl schogad' atkal par **Latweeschu wallodu** un raksteem farunnatees.

A. Bielenstein,

Latw. draugu beedribas presidente.

Daschadas sinnas.

No eelschewmehn.

No **Odeffas**. **Austrijas** keisars us **Odeffu** irr fuhrtis to firtu **Mensdorfu**, laj apweizina muhsu aagsto semmes tehnu.

No **Rihgas**. **10. Augustâ** generalgubernatora kungs, generaladjutants **Albedinski**, no **Arensburgas** schurp awakkal nahzis. — **Widssemes** gubernatora kungs **Pynder** arri pahnahzis no **Wahsemmes** un **6. Augustâ** sawus darbus atkal usnehmis.

Pohlôs nikna flimmiba zehlfes, ar fo dauds lauschu nomirt, prohti „melnajs kaschis“. **Dakteri** dohmajoht, schi flimmiba effoht zehlfes zaur to suppi, kas no **Liebiga** gollas-ekstrakta taista. **Bet** schi ekstrakta pahdewei **Pechterburgâ** isfluddina, ka **Liebiga** ekstraktis effoht labs un wesselig, un irr suhdsejuschi pee eelschleetu ministera kunga par wisseem teem, kas tahdas nelabbas sinnas lauschôs laidusch.

No **Pechterburgas**. **Ciropas-Indijas** telegrafa labels, fo taggad leel zaur **Melno** jubru, zittahdi taishit ne ka libds schim winnus mehds taishit; jo nau aptihts wissaplahrt ar dselles-drahti, bet ar warra-drahti, tapehz ka dselles-drahte uhdeni drihs eimoht pohsta. **Ta** linija zaur **Bersiju** jau gattawa, un **Novemberi** kreewusemme un **Indija** gan buhs faweenotas ar telegrafu.

No **Helsinforjes** raksta par leelu nelaimi, kas notikufi ar to karra-luggi „**Dleg**“. **2. Augustâ** 6 karra-luggi isgahja no **Helsinforjes** obstas us munsterschanu jubra. **3. Augustâ** wirskommandehs dewa pawehleschanu, ka wisseem fugeem us labbu pufsi jagreeschahs. **Pee** schibs grohjischanahs panzerbattereja „**Kreml**“ (ar **20** leelgahba-

leem) usstrehja us to fregattu **Dleg** (ar **57** leelgabbaleem) un awpaksch uhdens eegrubda winnai wehderu. **Tas** fuggis tuhliht pildijahs ar uhdeni un eefahza nogrint un **15** minutes pehzohl jau meerigi gulleja **35** affis dsikli jubras dibbeni. **Sabbi**, ka laiks bij jauks un jubra meeriga; tapehz tahs laiwas, kas no zitteem fugeem walhgâ nahza, warreja glahbt **32** offizeerus un **497** matrohschus, bet **16** matrohschi-tomehr libds nogrimusch. **Tapehz**, ka tas nogrimus fuggis gull pajchâ brauzamâ zekâ, tanni weetâ shtmes irr uszetas, laj zitti fuggi tur ne-usskreij.

No **Baldohnes**. **Tas** niknajs lohpu-mehris, kas **Zkschell** zehlees, deemschehl arri pahnahzis par **Daugawu**; jo weenâs **Baldohnes** mahjâs pee **Daugawas** mallas lohpi satsirgusch un **3** jau effoht awkritusch. **O. P.**

Podolijas gubernija tahds meschkungs, **Wahrdâ** **Sokolow**, irr usgahjis sudraba smilti, kas no **1** puda **2** solotniki ($\frac{2}{3}$ lohtes) flaidra sudraba isdohdoh. **Pehz** ta meschkunga dohmahm, tur leels semmes gabbals effoht, tur warreschoht rak sudrabu un kapparu.

Us muhsu augsta leelfirsta krohnamantineela pawehleschanu isgahjuschâ seemâ **Kurssemes** gubernatora kungam no **Pechterburgas** afsuhitija **desmit** tuhltsofschi rubulu no tahs preelsch baddazeetejem pa **Kreewu** walsti fallasitas naudas, ar to sinnu; laj scho naudu isdohd teem ar badda breefmahm pemeflektem **Kurssemes** eedsihwotajeem par labbu. **Kad** nu taggad schi naudas-summa, ka peederrahs, tiftahl irr isdohta, ka tiffai kahds mafums wehl palizis glabbaschanâ, tad zeenijams gubernatera kungs zaur gubernijas awisehm dohd schahdu flaidru pahrskattu par tahs naudas isdohschanu:

I. Par badda nowehrschanu zaur suppes un zitta us-turia isdallischanu teem truhkumu zeetejem

Talfeß aprinki . . .	700 rub.	
Mufftes . . .	500 "	
Baufkas pilsehta . . .	150 "	
Jaun-Zelgawas pilsehta . . .	150 "	
Grobines . . .	150 "	
Misputtes . . .	150 "	
Zehlabstattes . . .	150 "	
Tuktuma . . .	150 "	
Biltenes . . .	550 "	
Polangas meesta . . .	450 "	
		3,100 rub. f.

II. Par badda nowehrschanu zaur wisseem derrigu darbu isdarrischanu:

- 1) Zelgawâ preeksch jauni eetaifama pilsehta-kwartaka un preeksch weenas jaunâ eelas taifischanas, kas palejas eelu ar bahnusi faseen . . . 1500 r.
- 2) strahdneek, alga par tahs plawas nolihdsinaschanu, kas Zelg. pils-damb. irr deenwid. 18 "
- 3) strahdneek, alga par darbu pee buhwes ussahlich. preeksch nekustameem tilteem pee Bauflas pilsehta . . . 1300 "
- Kuldigas pilsehta . . . 1000 "

3,818 "

III. Kurssemes gubern. karrawihruwaldneekam preeksch atstawneeke, biletneeku un wiinu familiju apgabdaschanas 500 "

IV. Daschadaham labdarr-beedrib., kâ:

- 1) Kuldigas basnigas nabagu-apkobpschanas beedribai . . . 250 r.
- 2) Zelgaw. suppes-namm. preeksch kirstigeem laudihm . . . 250 "
- 3) Zelgaw. suppes-namm. preeksch juhdeem . . . 250 "
- 4) Zelgawas seewischku labdarischanas-beedri bai . . . 300 "
- 5) Zelgawas nabaga behrnu audseschanas nammam . . . 500 "

1,550 "

V. Gubernatora lungs patz pehz sawahm dohmahm Zelgawâ un pa Kursemmi reisodams 200 zilwek. isdallijis 548 "

VI. Nabageem, atraitehm un bahrineem isdallihis zaur Zelgawas Kreewu mahzitaju Rosanow 100 "

VII. Pastanauda par tahm daschadaham naudas nosuhthifchanahm 24 "

Pawiffam isdohts . 9,640 rub. f.

Sche klast peeskaititi tee wehl glabbajami 360 "

Istaisa . 10,000 rub. f.

T.

No Bauflas pusses. Zehkaba nakti 4 rasbaineeki, — wiffi bahrdaini. — Frank-Mehnmuischas Jaunaja-krohga sosituschi krohdseneeku un krohdseneegi un tad panehmufchi naudu. Krohdseneege effoht gluschi siliti flimma. Scho rasbainibu peederrigahm teefahm ahti dewufchi sannaht, un waldischana lohti dauds zilwekus, kâ meschfargus, kasakus un wehl zittus issuhthija us meddischanu pa teem tur apfahrtejem mescheem, ir pa naktihm waktesufchi peederrigas weetâs, kur laupitajus zerreja sagaidiht. Weenâ nakti schee blehschi riktigi bij manniti, un kad newarrejuschi tohs nokert, tad weens meschfargus us teem schahwis, tomehr bij issprukluschi. Ir Bauflas pilsteesai no schihis rasbainibas tappa sinnohts; schi teefas fullaini ar kahdeem kasakeem arri issuhthija us meddischanu. Jau zittâs weetâs laudis bij mannijufchi, kâ rasbaineeki us Zelgawas pussi gahjuschi; tadeht zitti kasafi us to pussi dewahs un riktigi 13 werstes no Zelgawas 3 no winneem panahkuschi, fanehma un Bauflas pilsteesai nodewa. Schi tohs tehwinus aissuhthija us Jaun-Zelgawu. Weens no blehscheem bijis fashauts; laikam tas zetturtajs bijis wairahf fashauts un warrbuht kâ palizzis kahdâ meschâ. J. K.

No Leepajas. Par wezzeem Zehkabeem (25. Juli) biju Leepaja un patz redseju ar sawahm azzihm, kâ pee juhmallas ohstas gallâ iprohweja to jauno glahbschanas maschini, ar ko nelaimigeem kuggineekeem warr palihgâ nahkt, kad kuggis fellâ ussfrehjis un kad wehtras un wilau labbad ar masahm laiwinahm pee wiina newarr peebraukt. Pee juhmallas, netahku no ohstas dambja diwi masti bij eerakti semmê, kas to kuggi nosihmeja; 500 fohsus atstattu glahbschanas maschine bij nostahdita, laj no turrenes ar dselses raketti us to glahbjamu kuggi warretu aisschaut un teem tur glahbjameem zilwekeem wirwes aismest. Papreeksch rakette tappa ar pulweri lahmeta un tad aisschauta us ustaifito kuggi. Rakettes gallâ schnohtris irr peeseets, kam ohtrs gals paleek pee maschines un ar scho kuggineeks warr peewillt resnu wirwi, par ko tee glahbschanas kurwi (kur zilweki eekahpi) zaur gaisu warr braukt schurp un turp. — Prohweschana labbi isdewahs pusohtras stundas laikâ, sinnams, kad ar jaunu leetu apraddihis, ees ahtrakti. Schi glahbschanas maschine irr diwi daiti isstrahdati, pulireti ratti, ar 2 sitgeem juhdsami, kad no pilsehta us juhmallu jawedd. Glahbschanas maschine irr taifita Bruhschôs, Danzijas pilsehta, un malfajoht lihds 1000 rubl. Pusse no schihis naudas no pilsehtneeku miblestibas rohlahm famesta, ohtra pusse wehl falaffama. Weens patz rakettes schahweens malfajoht 7 rubl. Preeksch 2 gaddeem andeles-komiteja apgabdjusi glahbschanas laiwinu, bet ikreis ar scho laiwinu kuggim newarr peetapt klast; turprettim ar scho maschini ir wiffu leelakâ wehtras laikâ warr aisschaut raketti. Tadeht schi maschine juhmallâ ne-issakkam labba leeta. Rasmanu kommandera lungs Kurge labpraht fanems

dahwanas preefch schijs glabbschanas maschines. —
 L'epaja obfta libd 25. Juli genakufchi: 121 ande-
 les fuggi un isbraukufchi: 125 fuggi. — Schinni puffe
 jau wezzos Jehlabos rudsus plahwa. Zitti, kas kuh-
 lufchi, teiz, ka wahras pantotas, tadeht leela rasma
 ne-effoht. — 20. Juli bij negantigi sibws pehrkons,
 dascha weeta arri eespehris; no 28. libd 30. Juli leels
 leetus libja, kas neplanteem rudseem nebus biis derrigs.
 Zitti laudis arri subdsahs, ka kartoffeli jau fahkoht truh-
 deht.

No ahsemmehm.

No **Berlines**. Moabiters zeema pee Berlines nesen
 jaunu katolu klosteri eeswehtijufchi. Geswehtichanas
 runna weens katolu mahzitajs it beskaunigi effoht lamma-
 jis Ewangelijuma tizzibu, jebfchu Ewangelijuma tizzigee
 to maso katolu pulzinu it laipnigi usnehmufchi. — Bruh-
 fchi par to subdsahs, ka klosteri un muhki wianu semme
 arween wairojahs Ewangelijuma tizzibai par flahdi. Par
 wiffam winni irr nikni pret teem Jesuuteem, kas arween
 wairahl eelauschahs Bruhschds, wiswairahl Pesenes un
 Rein-uppes dalka.

— 8. Augusta Domes-basniza leels grehku darbs no-
 tizzis. Kamehr mahzitajs Heinrixi, us altara stahwedams,
 flaitija swehtu tizzibu jauns wihrs peepeschi peefrehja un
 schahwa ar pistoli us to mahzitaju, issaukdams: „Tu
 mello!“ — Bet Deewa rohka bij preefscha, ka winnam
 launums nenotikka; pehz masa brihscha atpuhtees winsch
 libd gallam isflaitija swehtu tizzibu ar flannigu balfi.
 Das fleplawa tubliht irr sanemts; winsch irr 18 gaddus
 wezs jauneklis, Wieland wahrdä, kas no fawa tehwa
 us Berlini subhtits, laj augsta skohlä mahzajs us mahzi-
 taja ammatu. Bet winsch labbaki gribbejis palikt par
 teatera spehletaju un wiffu kristigu tizzibu eenihdedams,
 irr apnehmees, kahdu mahzitaju basniza noschaut, laj
 winnam newaijadsetu darriht pehz fawa tehwa prahta.

Parisi 15. (3.) Augusta irr swinnejufchi Napoleona
 wahrdä deenu, un keisars irr lohti preezajees, ka winna
 Parisneeki schoreis til meerigi un gohdiigi turrejufchees.
 Dapehz ka no spirmaja Napoleona peedfimschanas 100
 gaddi pahrgahjufchi, keisars irr islaidis schehlastibas grah-
 matu. Pehz schijs grahmatas fohdiba irr atloista 1) wis-
 fecem teem, kas pret waldibu apgrehlojufchees waj darbds,
 waj rakfös, 2) wisseem saldatu un matrohschu behgkeem.
 Danni pat deenä jau 153 apzeectinati tikka islaisti. Bet
 swehtku preeks keisarim gan buhs masinahte zaur to, ka
 winna ustizzigs kalps karrä-ministeris Niel 14. Augusta
 nomirris.

Spanijas waldneeks Serrano irr islaidis tahdu
 pawehleschanu, ka wisseem erzbisckapeem un bisckapeem buhs
 usdoht tohs preesterus un muhkus, kas no sawahm wee-
 tahm atstahjufchees un dumpineekeem peebedrojufchees.
 Winneem buhs nozelt tahdus mahzitajus no ommata un
 teem aisleegt spreddikus faggiht un bitti klaufiht. Win-

neem pee sawahm draudschm buhs islaist ganu-grahma-
 tas, kas wiffus laudis pamahza, ka waldibai irr jalkausa.
 10. Augusta tas dumpineeks Gestatus ar 400 saldateem no
 Franzijas irr pahrgahjis par Spanijas rohbeschahm.

No **Italijas**. Bahwests leekoht taifht staltu pee-
 minna-stabbu, ko Rohmä zelfchoht tai konzilijai par gohdu.

Rohmas polizeja irr fanehmufi tahdus dumpineekus,
 kas apnehmufchees isdarriht, ka to konziliju pawiffam ne-
 dabu usfahlt.

No **Austrijas**. Preefch 100 gaddeem Austrijas kei-
 sars Josef II. zaur Mehrenes semmi braukdams, pats
 arflu rohkas nemdams, kahdas woggas isarra semneeku
 lahrtai gribbedams gohdu doht; scho laipnigu pasemmo-
 schanohs peeminmedams keisars 29. Augusta Brin pilseh-
 tä lirk turreht Josefa swehtkus. Keisars us scheem sweht-
 keem aissubhtifchoht weenu erzherzogu, arri graf Beust un
 2 ministerei turp aisbraukfchoht. Zerre, ka Wahzi un
 Tscheki zour scheem swehtkeem wairahl fadraudsefees.

No **Turzijas**. Mahdijahs, ka eenaidis jelsees stary
 sultanu un Egiptes wihzekehniu. Schijs pats Ciropas
 waldneekus usludhs us to gohda-deenu, fur Suëzes ka-
 nali eeswehtih; winsch arri luhdsis Greeku kehniu un
 Italiä pats irr fanehmis kehniu gohdu. Par to nu
 Turzijas waldiba dusmojahs un bihjahs, ka schijs pawalst-
 neeks gribboht palikt par patwaldneeku; Turzijas awises
 jau rakstija: ka sultans to Ismael Pascha irr uszehlis par
 Egiptes waldneeku, ta arri to waldibu winnam warroht
 atnemt. Tad nu sultans irr laidis grahmatu us wihze-
 kehniu, kas winnam wiffas pahrfahpshanas pahrmett.
 Gaida, ka wihzekehniensch labbi aibildinafees, un ka drau-
 dsiba stary winneem schoreis netaps lausta. Runna arri
 par to, ka sultans atlaidih weenu dalku no tahs naudas,
 kas no Egiptes ifkatru gaddu jamalsa, un ka pats ais-
 braukfchoht us Suëzes kanala atdarrifchanu.

Arri **Franzijas** keisarene braukfchoht us Suëzi; pee
 Dardanellu juhreas schauruma wiffi Turku karrä-fuggi win-
 nas fagaidih un pats sultans ar saweem fuggieem win-
 nas pawaddih us Aleksandriju.

No **Meksikas** raksta, ka tee rasbaineeki taggad arti
 eefahloht basnizas aplaupiht.

No **Berlines**. Wiffi Wahsemmes waldneeki effoht
 fabeedrojufchees, ka lohpa pretti turrefees, kad Rohmas
 Konzils gribbetu nospreest tahdas leetas, zaur ko meeris
 stary garrigu un laizigu waldibu tohp ispohstih.

— 4. Oktoberi kehniensch atkal fasaufchoht Bruhschu
 landtagu.

No **Austrijas**. 15. Augusta graf Beust Austrijas
 subhtitam Berlini irr laidis atbildu us tahm grahmatahm,
 ko Bruhschu walste appalsch-sekretaris pret winnu bij
 rakstijis, laj to skaidri parahda, kad winsch Brihscheem
 til mihligi rohku sneedhs, bet no winneem effoht astumts.
 — Schinhi garrä grahmatä Beusts it wendigi grohsahs,
 turrahs pee masahm leetahm, bet ap leelahm leen aplahrt,

ka fakkis ap forstu' puitas latlu. Kad Bruhschu waldibai patibloht, tad arri winsch par scho leetu wehl kahdas grabmataš gribboht islaist; winnam arri nemas nenabhoht prahta, eenaidu zelt stary schim 2 walstihm. — Te atkal redsam, zil gruhti irr, kahdu netaisnu leetu par labbu greeft.

No Italijas raksta, tehniſch Wiktor Emanuēls gribboht atstah no waldibas darbeem un eezelschoht par walste-stathalteri to krohamantineeku Humbert; tomehr pats paturreschoht wirswaldibu.

No Parises. Das aischahjis marschals Niel irr dsimmiš 4. Oktoberi 1802. Winsch irr mahziješ artillerijas sinnaſchanas Mezes saldatu ſkohlās. Daschōs Franzijas karōs winsch gohdu nopelniješ: 1849 winsch eenehma Rohmas pilsehtu un aineſſa pahwestam pilsehta atflehgās us Gaētu; 1854 winsch eenehma Bomarsund krepofstu, 1859 Frantschi zaur winnu uswarreja tanni leelā kaufchanās pee Solferino. 1867 keisars winnu uizehla par kara miniſteri. Schinni ammatā buhdams winsch pahrlabboja wiſſu Franzijas armiju un eewedda tahs schaffepo-slintes, ar lo til pat ahtri warx schaut, kà ar Bruhschu zindaddatu-slintehm. — Winsch irr bijis Bruhschu walstis nifns eenaidneeks un labpraht ar winnu gribbejis karu zelt. — Aklajs tehniſch Georg winnu gan noſchehlohs, bet Ciropas meers zaur winna nahwi gan ſtiprinafees. — Winna weatā keisars irr eezehlis par kara-miniſteri to generali Leboeuf.

— Tapeh; ka pats keisars Napoleōna deenā nebij ittin weffels, winsch ſawā weatā irr ſuhtijis us Schalonas lehgeri ſawu 13 gaddu wezzu dehlu. Schis ſawa tehwa weatā irr iſdallijis tahs gohda-ſihmes un irr munſterejis tohs saldatu. Bet ſchee ne-effoht bijuſchi wiſſai preezigi, jo paſchu keisari bij ſagaidijuſchi; bet keisars apſohlijis, arri nonahkt wehl preeſch lehgera beigahm.

No Spanijas. Gandrihs wiſſas Spanijas awiſes luhds waldibu, laj effoht ſchehliga pret teem fanenteem dumpineekeem un laj winnus til ſtipri neſohda. — Karlifto generalš Polo no waldibas saldateem ſakauts. Bexpignanā pee Spanijas rohbeſchahm Frantschu preſekts irr ſanehmis zeeti weenu Karlifto palkowneeku, weenu kommandantu un 4 offizeerus, kaš bij ſataiſjuſchees, pahreet par rohbeſchahm un no jauna dumpi zelt. Franzijas waldiba tahs rohbeſchas ſtipri leef apwalteht.

No Greezijas raksta, zitti laudis atkal gribboht dumpi zelt Randijas ſallā, bet tahdeem dumpineekeem effoht maš zerribas, tapeh; ka Turki wiſſu ſallu tā apwakte, kà leelu krepofstu.

Enlandē Zuhdi zellahs arween leelakā gohdā; tanni parlamentā, kaš nupat beigts, 9 ſuhtiti no Zuhdu tizibas bijuſchi, par lo paſchi Enlandeeſchi brihnijahs, jo wiſs Enlandes Zuhdu ſtaits irr til 6000.

— 1868. g. Enlandes paſte irr eenehmufi 4,566,882 B ſterlia; 808,118,000 grahmataš irr ſuhtitas par paſti.

No ſchihm grabmatahm 3,815,309 newarreja apſtelleht, jo adreffes nebij labbi rakſitas; 13,883 grahmataš irr nodohdas pawiffam bes adreffehm.

No Kubas ſiano, ka dumpineeki atkal effoht ſakauti; bet waldibai arri leels ſpehks ne-effoht. Nu-Yorkā jau dohma, ka Spanija nekahdā wiſſe nedabuſchoht wire-rohku, jo winnai ne-effoht naudas un ne-effoht saldatu, lo warretu ſuhtit us Kubas ſallu. O. P.

Londonē ehmiga atſtahchanahs no darba gaddijufees. Enlandes appaſch-parlamentam bijis tikdauds to apſpreeſchanu un zittu darriſchanu, ka jau wairahk deenas no weetas zaurahm naktihm ſtrahdajis, kaš neween teem parlamenta kungeem, bet jo wairahk teem ſtenografeem (ſkrihwercem, kaš zaur ihpaſchi ſihmehm til ahtri rakſta, zil ahtri zilweks runna), darrija ſuhru dſihwi. Tapeh; tad arri tee ſtenografi 31. Juli pulkſten pus 3ōs no rihta ſawus bleiſtikkus ſapakkaja un us mahjahm dewahs, laj gan parlamentam wehl 3 leetas bij janemm preeſchā. Bet parlamenta lohzeſki negahja wiſ us mahjahm reiſā ar teem ſtenografeem, bet til tad, kad bija pabeiguſchi ſawu pilnigu ſehdeſchanu.

Egiptes wiſzekehniſch 4. Juli no Belgijas galwas pilsehta Briſſeles prohmbrauldams, pilsehta waldibai eedewis 25,000 franku: laj tohs iſdohdoht Briſſeles nabageem par labbu. T.

R w i t a n t e.

„Latw. Awischi“ laſſitaji atkal zaur Janiſchewiſki kungu preeſch muhſu baddazeetejeem Juli mehneſt irr atſtellejuſchi papreeſch 18 rubl. 30 kop. un tad 10 rubl. — Ir par ſchihm dahwanahm no ſirds pateizohkt, tē wehl gribbam peeminneht, ka zaur „Latweeſchu Awischi“ apgahdataja, zeen. Bierhuff mahzitaja ruhpihu gahdaſchanu ar wiſſu 142 rubl 55 kop. preeſch muhſu nabageem effam ſanehmufchi. Muhſu behdas taggad nu, — gohdš Deewam, — beigtas; jo nupat rudniſchus warrejahm plaut un atkal mihtu maiſiti fanemt no paſchu tibrumeem. Das Kungs, peh; leela un gruhta badda muhs atkal baggatigi irr ſwehtijis, ka nu atkal paſchi ſawus nabagus warrom apgahdaht. No wiſſas ſirds wehl weenreis pateizam til lab zeenigam „Latweeſchu Awischi“ apgahdatajam, Slohkas mahzitajam Bierhuff, kà arri wiſſeem tautas brahteem, kaš winna uſaizinaſchanai pallauſijuſchi un par muhſu baddazeetejeem til mihtu apſchehlojuſchees. Das Kungs, kaš mums ſchehligi palihdſejis, ka peh; waidahm un raudahm nu atkal lihgsmi warrom dſeedaht plauſchanas dſeeſminas, — taš pats Kungs un Deewš laj baggati ſwehti wiſſas tahs labſirdigas dwehſeles, kaš badda laikā mums paſneeguſchas ſawu palihdſibu! — Teeſcham taš Kungs laj tahm ſcho mihtleſtibu atmaſſa muhſihigi! —

Subbates mahz. muſchā, 30. Juli 1869.

Gruener,

Subbates mahzitajs.

Diwpadfmitajs dehls.

(Stat. Latw. Nr. 33.)

Duwahl peenahjis, winsch to zellineeku apskattija.

Schis bija wihrs ap tschetrdesmit gaddeem; nabadfigi bet tihri apgehrbees; nebija semneeks, neds arr Darmstattes birgeris.

Pateesi weens skohlmeisters no mannahm semju-draudsehm, landgrafs pats pee sewis fazzija, peegahja klah-tahl un sweizinaja gohdprahtigi un laipnigi.

Schdedams zellineeks pazehlahs, nonehna sawu zep-puri un atsweizinaja pretti, bet turklast mekleja paslehyt weenu sauflu maies gabbalinu, no ka schorih sawu is-alkuschu meesu bija atspirdsinajis, ka landgrafs to kluf-sam bija noskattijees.

Paleekat sehchoht, es Zuh no schis weetas ne-gribbu aisdihht, landgrafs laipnigi fazzija, kas schi wihra eelschkiu buhschonu jau no winna ahrpusses, no winna weentesiga un laipniga gihmja nomannija. Zuh gan jau essat peekuffuschi.

Ta tas irr, zeenigs meschakungs — ias Zuh laifam esseet, ja nepeewilohs? tas usrunnahts wihrs fazzija, un isaljis arr esmu, jo diwi stundas jau labbu zella gab-balu esmu nostajajis; tad sakka-maisite, — ka meh behneem mehdsam teikt, kad schee tilkai sauflu gabbalinu ween dabu, — ittin gahrdi smekke.

Dizzu-gan, landgrafs fazzija. No kurrenes tad nahzeet?

Wihrs teiza sawu dsihwes-weetu un sawu wahrdu: „Bartel Winkler,“ un peetikka wehl klast, ka esseht skohlmeisters.

Winklers redsedams, ka tas kungs us sawu speeki at-speedahs, pazehlahs ahtri no sawa sehdekla un us akmini rahdidams fazzija: Zuh gan arr essat peekuffuschi, mesch-kungs? Es nu jau deewegan esmu atpuhtees, eenemmat Zuh to plazzi manna weeta. Pateizohs, landgrafs laipnigi fazzija. Muns tur abbeem ruhmes, ja meh drusku peespeeschamees. Nofehschatees pee mannis.

Skohlmeisters, gan jau gohdu prasdams, to negrib-beja darriht, bet kad landgrafs atteiza, ka tad arr neseh-deschoht, tad pehdigi nesehdahs.

Schi fatikschanahs un tuwa kohpa sehdeschana at-wehra skohlmeistersa firdi.

Us kurren tad Zuh gribbat eet, skohlmeistersa kungs? landgrafs laipnigi jautaja. Waj Zuh ko meklejat?

Ka Zuh patihl: mekleju un nemekleju, zeenigs mesch-kungs! skohlmeisters atbildeja. Pee waldineekeem neko nemekleju, laut gan man no winneem dauds buhtu ko islubtees, bet es tak ko mekleju?

Nu ko tad? ta landgrafs.

Luhl, zeenigs mesch-kungs, tas irr sawahds notiklums, ka Zuh tahdu warrbuht sawa muhscha wehl ne-essat pee-dshwojuschi.

Nu, tad stahstat winnu.

Manna mihta seewina aiswaflar ar diwpadfmito behrnu nedelas nahkusi.

Ar diwpadfmito?! landgrafs issauza. Ta jau irr pateesi Jehlaba swehtiba!

Ta winna irr, Winklers atbildeja un turklast smaggi nopuhtahs, ko landgrafs nomannija. Winsch tadeht fazzija: Nu, tahlahl! Ko tad Zuh meklejat?

Winklers kassijahs ais ausi un fazzija: Luhl, tahlahl es gan stahstatu, bet pats jau nu nesinnu, ka tahlahl klah-tees, pee ta „tahlahl“ tur man ihpachi ja-aystahjahs un jakawejahs! — tahlahl truhst dauds un ta sakloht wis. — Redseet, pehz muhsu semmes bruhkes un pehz basnizas lilkumeem pee weenpadfmit kristibahm wajaga wismasahl 22 kuhmu. Wiffus muhsu raddus, tapat no mannas, ka arr no mannas seewas puffes pee teem ween-padfmit jau essam islubguschu un nu nahk nummurs diw-padfmitajs un nu truhst kuhmu, jo diwireis neweenu tak newarr nemt! — Tad es nu gribbu eet pilsehta, tur kuh-mus mekleht.

Waj Zuh tur jau kahds sinnams? landgrafs praffija.

Irr gan, Winklers atbildeja, weens labs draugs no agrakeem laifeem. Meh abbi kohpa gahjam skohla un tilkam kohpa eeswehtiti. Behz tam winsch Darmstatt apprezehahs.

Nu, tas gan to labbraht darrihs? ta landgrafs.

Dizzu gan, ta Winklers, ja til tas nepatihkams sak-kams-wahrds tur klast nebuhtu.

Nu kahds tad? landgrafs jautaja.

Nu, Zuh tak to jau pasihseet, zeenigs mesch-kungs? Winsch skann ta:

„Kuhmas stahweht gan irr gohds

Bet — malkam turklast arr seels johds.“

Neeki! landgrafs smeedamees fazzija. Tas tak til warren dauds nu newarr malkast.

Tam, kam pilna rohka, pateesi ne! bet —

Tas jau kristiga zilwela peenahlums, un kad Zuh draugs warrbuht zeestridigs buhtu, tad es un manna gaf-pascha, meh peedahwajamees Zuh par kuhmahm, land-grafs smaididams fazzija.

Skohlmeisters pazehlahs ahtri no sawa sehdekla, flat-tijahs ka schaubidamees us swescho mesch-kungu un fazzija: Es dohmaju, ka Zuh ne-essat tas wihrs, kas par tahdu swehtu leetu warretu tehrseht un smeeklus dsiht!? —

Deews laj manni pasarga, ta buhtu slihta walloda! landgrafs atfazzija. Ne, mans mihtajs draugs, ta irr manna pateesiga apnemshchahs un nodohma, un kad Zuh ar to essat meera, tad sneedsat man rohku, un ta leeta irr norunnata. Zuh tad arri nu wairs newajaga, warrbuht tihri walti eet us pilsehtu. Landgrafs winnam dewa rohku, un skohlmeisters sawu rohku sneedsa pretti un patezahs ittin smalkds wahrds par to gohdu, ka mesch-kungs pee winna Benjamina gribuht nahk kuhmas. Ka man par to buhs pateikt?! ta winsch pehdigi fazzija.

Tas nau woijadssigi, mans mihlajs draugs! Landgrafs fazzija. Tas irr kristiga zilweta peenahkums, to es weenam gohda-wihram labpraht daru, un par sawu seewu es warru galwoht.

Winklers dšilli paklannijahs. Winna waidssinsch bija preeku pilns. — Wehlefit man, zeenigs meschkungs, jau-taht pehz Zuhfu wahrda, jo man kuhmu wahrdi pee mah-zitaja ja-usdohd un kristitu-behru ruskos tee ja-ceraksta.

Tas irr riktigi, landgrafs atbildeja. Manni sauz: „Ludwig Landgraf.“ Preeksch mannas gaspaschas wahrda mahzitajs to weetu tufschu warr atstah, patti to wahrdu usdohs. Waj tas ta warr notikt?

Gan, pateesi! Us kurre deenu un stundu Zuh tad man kristibas wehlefit nolikt?

Bariht irr swehtdeena, landgrafs fazzija. Ta deena man buhtu wiffumihlaka, jo to deen semneeki mescha malku nesohg.

Al, tas jau parleeku labbi, Winklers fazzija, lihds tam loikam mehs wehl kaut ko warram sagahdaht un eeriktetes. — Bet tad nu pee mums wiffi behrni preeksch pusdeenas teel kristiti, tad Zuh tal buhsit til labbi, un pee mannis arri turrest maktiti. Ko Deems buhs dewis, no labbas firds Zums lihdsdallischu. Suppa, panti, spekkis, — un turklaht netrueks zuhkas galwas; bet Zuh-fu zeeniga gaspascha mums arri to gohdu rahdihs?

Sinnams, skohlmeister kungs; bet es dohmaju, ka kuhmam nepeenahkhs tikween kuhmas stahweht, bet arri wiffu isdarriht, kas pee kristibas swinneschanas peeder. Nepehrkat man tadeht neko. Es pats wiffu riktiga laikā waj nu nosuhtischu waj pats lihdsnessischu, un pats arri riktiga laikā buhschu klah. Us to schē manna rohka!

Skohlmeisters winnu apkampa un rohku tam firsnigi krattija.

Bet, ka es to no nejauschī esmu dsirdejis, muhsu pussē eeraddums effoht, behrna mahtei ko us gultu nolikt un masinajam ko ais johstu aishahst. Kad nu muhsu paschchanahs gluschi negaidama schē sakumds notikkufi un es us to nebiju fataisjees, tad es pats to wiffu swehtdeenas rihta nemfchu lihds! —

Al, ka Zuh mann aplaunajat zeenigs meschkungs, Winklers fazzija.

Nu, es dohmaju, pee 12 lihdschdejeem Zums gauschi taupigi jadshwo, mihlajs skohlmeister kungs. Man winnu til daudi nau un pateesi leelaka lobne. Par to neruhpejatees! Bet zil lohnes tad Zums mihlo skohlmeister par Zuhfu gruhtu puhlinu dohd? Kuhmineeki tal weens ohtram warr sawu firdi atklah.

Preeksch sawa 12a behrna krusstchwam, kas til laipnigi ar winnu runnaja, Winklers sawu firdi nedrihstseja aishleht. Winsch tadeht winnam wiffu ittin gaxi un plafchi istahstija par teem 60 gulscheem, un krusstchwam usmannigi ween wiffu noklausijahs. Kad gohdigs skohlmeisters stahstidams us winnu buhtu skattijees, tad buhtu

nomannijis, ka krusstchwam skohlmeisters gruhtu liktenu dšilli fajutta sawa firdi un lihdszeeta, apbrihnodams skohlmeisters prahtu Deewam tizzigi padohu. Bet schis to nemannija. Winna firds bija pilna no ruhpham un behdahm par sawu nabaga familiju un winsch til sawu apbehdinatu firdi weenai lihdszeetigai dwehselei gribbeja iskrattih, zaur to pats us ihfu brihdi dauds mas atweegli-nadamees.

Kad winsch bija beidsis, winsch fazzija: Neņemmat par launu, zeenigs meschkungs, ka Zuh ar sawu gaxu runnu un ar sawu no ruhpham nospeestu firdi esmu uskawejis. Zuh paschi to pagehrejah, un man tas bija swehtigi, ka es tal weenreis weenu lihdszeetigu firdi biju atraddis, kam wiffas sawas behdas isteikt. — Semneekem tal to newarr stahstih — un kam tad?! — Muhsu semneeki skohlmeisters likteni mas ko schehlo! —

(Us preekschu beigums.)

Trihs behgti.

Maslawas Uhr-Nihgas „fisches“ zeetuma 4 zeetumneeki bij eeslehgti: Michail Nikitin Filimonow, — Inka Karpow Katow, — Dorofei Saweljew Aleksejew un Siffoi Aleksejew. Tadeht ka wisseem weens liktens, schee sadewahs zeeta draudsiha. Filimonows teem zitteem beedreem stahstija, ka winsch jau preeksch diwi gaddeem weenreis ar zittu arrestantu palihdsibu no zeetuma effoht isbehdsis. Katows peelikka klah, ka winsch eesch ta flapja, kas gangi stahwoht, arween gaxam ejoht effoht pamanijis weenu tschetrkantigu un ohtru schauru dselles gabalu. Drihs arr tee dselles gabbali scheem bij rohkas un nu tee norunnaja ar teem isdarriht weenu gruhtu darbu. Zaur ilgu pastahwigu trihschanu gar krahsns tas schaurajs dselles gabbalinsch pahwehrijahs par spizzu nasi, ko brangi par sahgi warreja bruhleht. Tas tschetrkantigajs gabbals tikka fataisihst par stangu, ar ko stiprakas leetas warretu uslaust. Tas gruhtajs darbs nu eesahkhs; tee zeetumneeki wehra bij likkuschī tahs stundas, jeb to laiku, kad warreja strahdaht; bet kad nedrihstseja, tad wiffu ittin gudri preeksch zeetuma flehdseja ozzihm to sinnaja apfleht, ko jau bij pahtrahdajuschī. Ta apflehpschana ihpaschi Filimonowam bij usdohta, kas scho ammatu arr ittin gudri lihds gallam zaur isdarrija. Zeetuma usraugi nahza un gahja pehz eerastas kahrtas. Us to weetu, ko arrestanti gribda bij islaususchī, bij seena maifs, us to atkal gulleja Filimonows, flims islikdamees. Us tahdu wihfi winni ittin brangi apmahnija tohs zeetuma fargus. Pa-preekschu zeetuma istaba weena stuhri winni iszehla 2 vehd. gaxus dehtus no gribdas, pirmajs gruhtums bij schis; bet nu nahza tas ohtrs, kas wehl leelahs, prohheet ta fundamentes muhra islauschana. Schē tas ohtrs dselles gabbals labbi derreja, ar ko tohs fundamentes afminus, ar slihteem kalkeem muhretus ittin weegli warreja istaust. Drihs arr tahds zaurums bij istausts, kur lunkains zil-

welk warreja isliht. Schee 4 jau nu bij ittin preezigi, bet winneem wehl negaiditi kawekti bij Jaredi. Tanni 11. Septemeri waklarâ wehl weens beedre, Michail F. Lif-fowshy peenahja. Nu winni newarreja sinnaht, kâ schis pee winnu behgſchanaſ iſturreſchoteeſ. Bet nebij neko baiditeeſ, jo ſchis peenahjeiſ bij tâ peedſehriſ, kâ neko ne redſeja ne dſirdeja no ta, kaſ ap to notikla. Kad nu ſchee 4 to behgſchanaſ gribbeja iſdarriht, tad Siffoi Alekſejewſ no taſh atlahpahſ, waj tadeht kâ winſch par ſcho jaunu laundariſchanaſ iſbihjahſ, waj dohmaja, kâ ta behgſchanaſ ne-iſdohſchoteeſ, jeb waj winſch baidijahſ, kâ zaur to zaurumu newarreſchoht iſliht, tapehſ kâ winſch bij taſ p'ezzigalajſ un ſmaggalajſ, — to newarr ſinnaht. To zittu beedru peerunnahana, kâ driht tiſſchoht Bauſtâ un tur buhſchoht atraſt drohſchu weetu, neko nelihdſeja. Taſ gruhtalajſ darbſ bij iſdarrihtſ un tee to wairahſ newarreja pameſt. Laika arr nebij ilgi, jo friſch gaiſſ nahja pa zaurumu iſtabâ un ſtubbinaja uſ ſteigſchanoſh. Bet to ar Siffoi Alekſejewu darriht? Winſch bij janoleeta. Bet kad Katowſ to ar naſi beedeja, tad ſchis apfohlijahſ, neweenam neko neteikt un tad drihtſteja palikt. Bij taggad patte puſnaktſ uſ 12. Septemeri. Katowſ, Filimonowſ un Dorofei Alekſejewſ iſlihda zaur to ſchauru zaurumu ſeſcheſ fehtſwiddu. Tê winni atradda dehli, to peelikla pee muhra un Katowſ pa to uſrahpahſ, pahrlahpa pahri un preekſch teem zitteem attaiſſija durwiſ. Tee tē weenu arreſtanta mehteli un to tſchetr'kantigo dſelleſ gabbalu attahdami Katowam ſteidſahſ palkat ohtrâ fehtâ. Ir ſchê tee ar to paſchu dehli pahrlahpa par fehtu un eetikla ſaimina gruntê. Nu tee bij waklâ. Sliktajſ leetainajſ laiſſ, kaſ to nakt trahpijahſ, winneem bij gauſchi derrigſ pee pilnigâſ iſbehgſchanaſ. Katowſ un Alekſejewſ dewahſ uſ teem kappeem, kaſ Jaroflawâſ eelâ, bet Filimonowſ zaur tahm kehdehm, kaſ tam bij pee lahjahm, abbeem newarreja lihdiſ tikt, un tam weenam paſcham bij ja-eet tahlahſ. Jaroflaw eelaſ gallâ, fur taſ ſmilſchu lohpaſ nahſ. Filimonowam weenſ ſweſch zilwekſ peeſtahjahſ un tam uſſauza: „Kaſ tē irr?“ Schiſ apſtahjahſ un atbildeja ſawaſ kehdeſ peeſſidamſ: „labſ draugſ.“ Sweſchajſ bij weenſ pilſehta waktneekſ un nopratta, kaſ ſchis labſ draugſ par putnu. Winſch tam gahja klahſ un to gribbeja nemt zeet; bet nu abbi warren duhſchigi ſahla zihniteeſ. Filimonowſ, kam taſh kehdeſ bij pee lahjahm, un kaſ, kâ winſch patſ ſajſija, ſlimſ eſſoht gullejiſ tâ newarreja turreteeſ un ſinnamſ no waktneekaſ tikla uſwarrehtſ, zeet ſanemtiſ un polizejai nodohſ. Katowſ un Alekſejewſ neko no ta neſinnaja, kaſ ar Filimonowu bij notizgiſ un gahja uſ to peeminnetu kapſehtu, fur tee panehma taſh, no Katowa preekſch winna apzeetinaſchanaſ paraktâſ leetaſ, 1 paltraktuſ, ſahbakuſ un 1 zeppuri; tad tuwakâ meſchâ eegahjuſchi pehſ diwi deenahm, fur tee no taſh lihdiſpanemtaſ maiſeſ bij pahrtikluſchi, iſſchikihrahſ. Alekſejewſ aiſgahja uſ

pilſehtu un Katowſ, kâ patſ pehſ iſteija, nogahja Pich-lau ſabriſka tuwumâ, tē meſchâ ſehueſ laſſija un taſh ſeewahm pahrdewa un beidſoht arri nonahja pilſehta, ar Alekſejewu uſ teem ſinnameem kappeem gribbedamſ fatikteeſ; taſ bij 17. Septemeri waklarâ un nu tee beedri atkal bij pilſehta. Weenſ to Katowu bij redſejiſ un ahtri tam paſcham waktneekam, kaſ Filimonowu bij ſahſehriſ, un wehl weenam ſinnu dewa. Schee diwi nehma to ſinnotaju lihdiſ, winnam weenam paſcham likla eet papreekſchu un paſchi gahja gabbalinu no palkalaſ. Ar rinki Dinaburgâſ eelâ eenahluſchi, tee arri ſcho eeraudſſija. Katowſ, manuidamſ, kâ winſch no ta palkalgaheja gauſchi zeeti teekoht waktneekſ, ſittahſ ſahuuſ un patlabban zaur fehtu gribbeja iſliht, kad winna palkalnahjeiſ ſcho grahba zeet; tik ilgi, kamehr tee diwi zihnijahſ tee abbi waktſaldati peenahja, ſahſehja to Katowu un nodewa to uſ ſeſchi. Atkal labdaſ deenâſ pagahja. 22. Septemb. pulkſt. puſ 10. waklarâ weenſ waktſaldatiſ ee-eet weenâ trakteeri, netahſ no Zahna wahrteem un ſchê eeraudſſija Alekſejewa bruhtſ. Winnam eeſchajahſ prahtâ, kâ Alekſejewſ arr laikam nebuſhſ tahlu no ſchejeneeſ. Tadeht winſch to ſeewiſchki papreekſch ar allu paſeenajiſ, eet ahtrâ un noſlehpjahſ pee weenâſ mahjaſ, kaſ trakteerim pretti, ehndâ. Winnam nemâſ ilgi nebij jagaida. Weenſ wihrſ ittin lehnam gahja trakteeri eekſchâ un no taſh peeminnetâſ ſeewiſchkaſ, kaſ tam pretti bij iſnahluſe par Alekſejewu tikla ſauktſ. Waktneekſ nemannoht pee ſchi pahra bij peelihdiſ un ar johni uſkriſta tam Alekſejewam tâ, kâ taſ uſ reiſ bij gar ſemmi un pirmeſ wehl atjehdſahſ jau ſaſeeteſ. „Kur nu wiſſi trihſ draugi irr?! — Atkal zeetumâ!“ (Zi „Rig. Zeit.“ pahrtulk.) M.G—g.

Deewabijigſ kaufmanniſ

ſwehtdeenâſ rihtâ galwu pa durwiſhm bohti eebahſſe, ar ſawu burſchi tâ ſarunnajahſ:

„Jann, waj tu tē eſſi?“

„Gſmu gan, lungſ.“

„Waj tabakuſ jau ſaſlozziji?“

„Saſlozziju gan, lungſ.“

„Waj graudſetueſ miltueſ pee pippareem peejaui?“

„Peejauzu gan, lungſ.“

„Waj ſtampetueſ kartoffelueſ pee ſweeſta peemaiſſiji?“

„Peemaiſſiju gan, lungſ.“

„Waj uhdeni pee brandwihna peelehji?“

„Peelehju gan, lungſ.“

„Nu tad peejauz wehl biſchki ziggorinu pee taſh ſmal-tahſ kaffejaſ un tad nahſ pee rihtaluhgſchanaſ.“

„Ja, ja lungſ.“

Al wai!!! — — —

Fr. Mehkon.

